

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Факультет філології та соціальних комунікацій
Кафедра української мови та славістики
Кафедра української та зарубіжної літератури і
порівняльного літературознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Приймальної комісії
Бердянського державного
педагогічного університету
27 березня 2020

ПРОГРАМА
вступного іспиту з конкурсного предмету
«Українська мова та література»

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта,
013 Початкова освіта,
014 Середня освіта (Історія),
014 Середня освіта (Фізична культура),
014 Середня освіта (Здоров'я людини),
014 Середня освіта (Музичне мистецтво),
014 Середня освіта (Українська мова і література),
014 Середня освіта (Мова і література (російська)),
014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська)),
014 Середня освіта (Інформатика),
014 Середня освіта (Математика),
014 Середня освіта (Фізика),
014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини),
014 Середня освіта (Трудове навчання та технології),
014 Середня освіта (Хореографія),
015.08 Професійна освіта (Енергетика, електротехніка та електромеханіка)
015.10 Професійна освіта (Цифрові технології)
016 Спеціальна освіта,
017 Фізична культура і спорт,
024 Хореографія
032 Історія та археологія,
035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно) перша англійська),
051 Економіка,
053 Психологія,
061 Журналістика,
072 Фінанси, банківська справа та страхування,
073 Менеджмент,
076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
081 Право,
227 Фізична терапія, ерготерапія,
231 Соціальна робота

Бердянськ – 2020

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	4
2. Зміст програми.....	5
3. Критерії оцінювання	31
4. Список рекомендованої літератури.....	33

1 Пояснювальна записка

Мета вступного екзамену на здобуття ступеня бакалавра: з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти.

Форма вступного екзамену - тестування.

Тест – це завдання стандартної форми, виконання якого дає можливість виявити рівень сформованості знань, умінь, навичок.

Загальна кількість завдань тесту – 90.

Час виконання тесту – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест з української мови і літератури складається із завдань двох форм:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–85). Завдання складається з основи та чотирьох варіантів відповіді, з яких лише один правильний.

2. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (№ 86–90). Самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів, есе та інших форм творчої роботи.

Приклад тестового завдання

4. Визначте, який з рядків містить лише шиплячі звуки:

- 1) [з], [ш], [с], [х];
- 2) [х], [с], [ц], [ж];
- 3) [ж], [дж], [ч], [ш];
- 4) [з], [с], [ц], [дз].

97. Продовжте фразу:

До самостійних частин мови належать:.....

62. Тему роздвоєності людської особистості на зламі епох порушено у творі

- 1) «Марія»
- 2) «Тигролови»
- 3) «Вершники»
- 4) «Я (Романтика)»

99.Продовжіть.

У кіноповісті «Україна в огні» головними героями є ...

Перелік дисциплін, що виносяться на вступний екзамен з української мови та літератури

українська мова

українська література

Вимоги до відповіді вступника

Під час тестування вступник повинен показати:

- рівень опанування основних розділів науки про українську літературну мову, як основних процесів і шляхів формування й розвитку української національної мови;

- уміння здійснювати різні види аналізу художніх творів;
- розуміння тенденцій розвитку літературного процесу, його зумовленість суспільно-політичними подіями та культурно-історичними явищами;
- знання художньої своєрідності творчості письменників, їх естетичних позицій, індивідуальних стилів та найважливіших творів;
- теоретичні знання щодо літературознавчого аналізу художньо вартісних творів поезії, прози, драматургії;
- орієнтацію в розмаїтті стильових тенденцій, зокрема визначення сутності рис таких літературних явищ, як традиційна, модерна, авангардистська лірика, постмодерна проза тощо.

2. Зміст програми

2.1 Українська мова

Назва розділу, теми	Знання	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
1. Фонетика. Графіка.	<p>Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї, щ</i>. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування <i>у-в, і-й</i></p>	<p>Вступник повинен уміти: <i>Визначати</i> в словах голосні, тверді і м'які, дзвінки й глухі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні; ділити слово на склади; визначати звукове значення букв у слові. <i>Визначати</i> місце букв в алфавіті, розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування <i>у-в, і-й</i></p>

<p>2. Лексикологія. Фразеологія</p>	<p>Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми</p>	<p><i>Пояснювати</i> лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та <i>використовувати</i> їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні. <i>Знаходити</i> в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, приказок, прислів'їв, крилатих висловів, правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> їх у мовленні</p>
<p>3. Будова слова. Словотвір</p>	<p>Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] у складних словах</p>	<p><i>Відділяти</i> закінчення слів від основи, <i>членувати</i> основу на значущі частини, <i>добирати</i> спільнокореневі слова, слова з однаковими префіксами й суфіксами; <i>розрізняти</i> форми слова й спільнокореневі слова, правильно <i>вживати</i> їх у мовленні; <i>визначати</i> спосіб творення слів</p>

<p>4. Морфологія. 4.1. Іменник</p>	<p>Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви <i>-а(-я)</i>, <i>-у(-ю)</i> в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові</p>	<p><i>Розпізнавати</i> іменники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням, уживаністю в мовленні; <i>визначати</i> основні способи творення іменників; правильно <i>відмінювати</i> іменники, <i>відрізняти</i> правильні форми іменників від помилкових; <i>використовувати</i> іменники в мовленні, <i>послугувуючись</i> їхніми виражальними можливостями</p>
<p>4.2. Прикметник</p>	<p>Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи)</p>	<p><i>Розпізнавати</i> прикметники, <i>визначати</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; розряди прикметників за значенням; <i>утворювати</i> форми ступенів порівняння якісних прикметників, повні</p>

		<p>й короткі форми якісних прикметників; <i>розрізняти</i> основні способи творення відносних і присвійних прикметників; <i>відмінювати</i> прикметники; <i>відрізняти</i> правильні форми прикметників від помилкових</p>
4.3. Числівник	<p>Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>один, одна;</i> 2) <i>два, три, чотири;</i> 3) <i>від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят;</i> 4) <i>сорок, дев'яносто, сто;</i> 5) <i>двісті – дев'ятсот;</i> 6) <i>нуль, тисяча, мільйон, мільярд;</i> 7) збірні; 8) дробові. <p>Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників</p>	<p><i>Розпізнавати</i> числівники, <i>визначати</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди числівників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; <i>відрізняти</i> правильні форми числівників від помилкових; <i>добирати</i> потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; <i>визначати</i> сполучуваність числівників іменниками</p>

4.4. Займенник	<p>Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників</p>	<p><i>Розпізнавати</i> займенники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди займенників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; <i>відрізнати</i> правильні форми займенників від помилкових, правильно <i>добирати</i> потрібні форми займенників і <i>використовувати</i> їх у мовленні</p>
4.5. Дієслово	<p>Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на <i>-но</i>, <i>-то</i>). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.</p> <p>Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і</p>	<p><i>Розпізнавати</i> дієслова, особливі форми дієслова, безособові дієслова; визначати загальне значення дієслова, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, часи й способи дієслів, дієвідміни, особливості словозміни кожної дієвідміни; <i>використовувати</i> один час і спосіб у значенні іншого; <i>розрізнати</i> основні способи творення дієслів, зокрема видових форм, форм майбутнього часу недоконаного виду, форм</p>

<p>пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на-но, -то.</p> <p>Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот</p>	<p>умовного та наказового способу дієслів; <i>відрізняти</i> правильні форми дієслів від помилкових.</p> <p><i>Розпізнавати</i> дієприкметники (зокрема відрізняти їх від дієприслівників), <i>визначати</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, особливості творення, відмінювання; <i>відрізняти</i> правильні форми дієприкметників від помилкових; <i>добирати</i> й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні. <i>використовувати</i> дієприкметники в мовленні.</p> <p><i>Розпізнавати</i> дієприслівники, <i>визначати</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, основні способи їх творення; <i>відрізняти</i> правильні форми</p>
--	--

		дієприслівників від помилкових; правильно <i>будувати</i> речення з дієприслівниковими зворотами
4.6. Прислівник	Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на <i>-о, -е</i> , утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу	<i>Розпізнавати</i> прислівники, <i>визначати</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди прислівників за значенням, ступені порівняння прислівників, основні способи творення прислівників; <i>відрізняти</i> правильні форми прислівників від помилкових; <i>добирати</i> й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> прислівники в мовленні
4.7. Службові частини мови	Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і	<i>Розпізнавати</i> прийменники, <i>визначати</i> їхні морфологічні ознаки, групи прийменників за походженням і за будовою; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i>

	<p>синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників</p> <p>Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Правопис часток</p>	<p>форми прийменників у мовленні</p>
4.8. Вигук	<p>Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків</p>	<p><i>Розпізнавати</i> вигуки, <i>визначати</i> групи вигуків за походженням; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> вигуки в мовленні</p>
5. Синтаксис 5.1. Слово- сполучення.	<p>Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені</p>	<p><i>Розрізнати</i> словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й реченнями; <i>визначати</i> головне й залежне слово в підрядному словосполученні; <i>визначати</i> поширені й непоширені словосполучення, типи словосполучень за способами вираження головного слова</p>

5.2. Речення	Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання)	<i>Розрізняти</i> речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою, за наявністю чи відсутністю однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання
5.2.1. Просте двоскладне речення	Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження	<i>Визначати</i> структуру простого двоскладного речення, способи вираження підмета й присудка (простого й складеного), особливості узгодження присудка з підметом; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> прості речення

<p>5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні</p>	<p>Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок)</p>	<p><i>Розпізнавати</i> види другорядних членів та їхні типи й різновиди, <i>визначати</i> способи вираження означень, додатків, обставин, роль порівняльного звороту; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні; правильно розставляти розділові знаки при непоширеній прикладці, порівняльному звороті</p>
<p>5.2.3. Односкладні речення</p>	<p>Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні</p>	<p><i>Розпізнавати</i> типи односкладних речень, <i>визначати</i> особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні</p>

<p>5.2.4. Просте ускладнене речення</p>	<p>Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні</p>	<p><i>Розпізнавати</i> просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, реченнями, відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними, та правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості таких речень у мовленні; правильно <i>розставляти</i> розділові знаки в них</p>
<p>5.2.5. Складне речення</p>	<p>Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному: 1) інтонація й сполучники або сполучні слова; 2) інтонація. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення</p>	<p><i>Розпізнавати</i> складні речення різних типів, <i>визначати</i> їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями. <i>Добирати</i> й <i>конструювати</i> складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті. Правильно <i>розставляти</i> розділові знаки, <i>будувати</i> схему</p>

		такого речення
5.2.5.1. Складносу- рядне речення	Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення	<i>Розпізнавати</i> складносурядні речення, визначати сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення; комунікативно доцільно <i>використовувати</i> його виражальні можливості в мовленні
5.2.5.2. Складнопід- рядне речення	Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами: 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю; 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю; 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю	<i>Розпізнавати</i> складнопідрядні речення, <i>визначати</i> їхню будову, зокрема складнопідрядних речень з кількома підрядними, <i>відобразити</i> її в схемі складнопідрядного речення; <i>визначати</i> основні види підрядних речень, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами. Правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості складнопідрядних речень різних типів у процесі спілкування

<p>5.2.5.3. Безсполучникове складне речення</p>	<p>Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:</p> <p>1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);</p> <p>2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).</p> <p>Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні</p>	<p><i>Розпізнавати</i> безсполучникові складні речення; <i>визначати</i> смислові відношення між їхніми частинами-реченнями (однорідними й неоднорідними), особливості інтонації безсполучникових складних речень; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні</p>
<p>5.2.5.4. Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку</p>	<p>Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку</p>	<p><i>Визначати</i> структуру складних речень з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості речень цього типу в мовленні</p>
<p>5.3. Способи відтворення чужого мовлення</p>	<p>Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог</p>	<p><i>Визначати</i> в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, речення з непрямою мовою; <i>замінювати</i> пряму мову непрямою; правильно й доцільно</p>

		<i>використовувати</i> в тексті пряму мову й цитати; правильно <i>вживати</i> розділові знаки в конструкціях із прямою мовою та діалогом
6. Стилїстика	Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, конфесійний), їх основні ознаки, функції	<i>Розпізнавати</i> стилї мовлення, визначати особливості кожного з них; <i>користуватися</i> різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування
7. Орфоепія	Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків: 1) [дж], [дз̂], [дз̑]; 2) [г]; 3) [ж], [ч], [ш], [дж̂]; 4) груп приголосних (уподібнення, спрощення); 5) м'яких приголосних; 6) подовжених приголосних. Вимова слів з апострофом	<i>Визначати</i> особливості вимови голосних і приголосних звуків; <i>наголошувати</i> слова відповідно до орфоепічних норм
8. Орфографія	Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення <i>йо, ьо</i> . Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі.	<i>Розпізнавати</i> вивчені орфограми й <i>пояснювати</i> їх за допомогою правил; правильно <i>писати</i> слова з вивченими орфограмами, <i>знаходити</i> й <i>виправляти</i> орфографічні

	<p>Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис <i>нта нну</i> прикметниках і дієприкметниках, <i>не</i> з різними частинами мови.</p>	<p>помилки на вивчені правила</p>
<p>9. Розвиток мовлення</p>	<p>Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Текст як середовище функціонування мовних одиниць. Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Класифікація текстів за сферою використання, метою, структурними особливостями. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення</p>	<p>Уважно <i>читати, усвідомлювати</i> й <i>запам'ятовувати</i> зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне. Критично <i>оцінювати</i> прочитане. <i>Аналізувати</i> тексти різних стилів, типів і жанрів. <i>Будувати</i> письмове висловлення, логічно викладаючи зміст, підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, обраному стилю та типу мовлення, досягати визначеної комунікативної мети. <i>Уміти</i> формулювати, добирати доречні аргументи і приклади, робити висновки, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію чи</p>

		<p>обставин; правильно <i>структурувати</i> текст, використовуючи відповідні мовленнєві звороти. <i>Знаходити</i> й <i>виправляти</i> похибки та помилки в змісті, побудові й мовному оформленні власних висловлювань, спираючись на засвоєні знання</p>
--	--	--

2.2 Українська література

Усна народна творчість

Специфіка фольклору. Фольклористика як наука. Ліричні фольклорні жанри. Календарна обрядовість.

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай: «Віють вітри», «За світ встали козаченьки» Історичні пісні: «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль». Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла»

Уміти: Аналізувати літературний твір чи його уривок. Розрізняти види і жанри усної творчості. Розрізняти і називати різновиди календарно-обрядових пісень. Аналізувати зміст, образи, настрої суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. Визначати провідні мотиви історичних пісень, характеризувати образи героїв – історичних осіб. Визначати тематику й художні особливості балад і дум, пісень Марусі Чурай. Виділяти у фольклорних творах анафори, рефрени, постійні епітети, персоніфікацію, символи, гіперболу, визначати їхню художню роль.

Давня українська література

Тексти: «Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги), «Слово про похід Ігорів», Григорій Сковорода: «De libertate», «Всякому місту – звичай і права», «Бджола та Шершень», афоризми.

Слово о полку Ігоревім»: образи та художня специфіка. Історична основа «Слова о полку Ігоревім». Питання часу, місця написання та авторства твору. Образи «Слова о полку Ігоревім», засоби їх характеротворення. Жанр, ритміка, зображувально-виражальні засоби. «Слово о полку Ігоревім» (1185) – найвеличніша пам'ятка літератури Київської русі. Історія відкриття та видання. Найважливіші етапи вивчення «Слова». Історична основа твору. Літописні пам'ятки про похід Ігоря Святославича. Питання про автентичність «Слова». Проблема авторства та жанру твору. Композиція твору. Образи. Патріотизм «Слова». Художні особливості твору. Художні переклади та переспіви «Слова о полку Ігоревім».

Українська література пізнього середньовіччя: джерела, система жанрів.

Григорій Сковорода як видатний український філософ і письменник.

Загальна характеристика суспільно-політичних та філософських поглядів Григорія Сковороди. Художня творчість письменника як своєрідний перехідний етап від давньої до нової літератури. Вчення Сковороди про три світи. Ідея «сродної праці» як засобу досягнення людиною особистого щастя.

«Байки Харківські» як вираження суспільно-філософських та морально-етичних поглядів Григорія Сковороди: утвердження чесності, доброти, працьовитості, скромності, природного розуму, дружби людей, осуд жадоби, багатства, чинів, високих титулів («Пчела і Шершень»).

Знати основні теоретико-літературні поняття: - художній образ; - прототип; - тема, ідея, мотив художнього твору; - проблематика та конфлікт у художньому творі; - сюжет і композиція літературного твору; - позасюжетні елементи; Знати та вміти визначати в літературному творі тропи: - епітет; - порівняння; - метафору; - алегорію; - гіперболу.

Література кінця XVIII – початку XX ст.

Тексти: Іван Котляревський: «Енеїда», «Наталка Полтавка» Г. Квітка-Основ'яненко: «Маруся», Тарас Шевченко: «Катерина», «Гайдамаки», «Кавказ», «Сон (У всякого своя доля...)», «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт» Пантелеймон Куліш: «Чорна рада» Іван Нечуй-Левицький: «Кайдашева сім'я» Панас Мирний: «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Іван Карпенко-Карий: «Мартин Боруля», Іван Франко: «Гімн», «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей».

І.Котляревський як зачинатель нової української літератури. Жанрово-стильова та художня своєрідність поеми «Енеїда». Новаторство драматургії І.Котляревського. Особливості композиції та характеротворення «Наталки Полтавки». «Енеїда» – перший твір нової української літератури. Жанр твору. Сюжет «Енеїди». Образи «Енеїди» в світлі проблем позитивного героя в сатирично-гумористичному творі. Різні точки зору на стильову домінуючу поєми (явище бароко, класицизму, просвітительського реалізму). Поєма як енциклопедія українських старожитностей та специфічна картина суспільних взаємовідносин в Україні кінця XVIII ст.

«Наталка Полтавка». Новаторство драматурга. Соціально-побутовий характер конфлікту п'єси. Життєва основа драми. Полемічна спрямованість. Народність твору. Життєва переконливість дійових осіб, майстерність їх індивідуалізації. Художня досконалість твору. Історико-культурне значення драми.

Становлення нової української прози. Творчість Г.Квітки-Основ'яненка як явище просвітительського реалізму. Тематично-жанрові групи української прози Г. Квітки–Основ'яненка. Психологізм повісті «Маруся». Г.Квітка-Основ'яненко – основоположник художньої прози в новій українській літературі. Гуманістичний ідеал просвітительського реалізму в українських повістях та оповіданнях Г.Квітки-Основ'яненка. Особливості художнього методу письменника. Концепція позитивного героя.

Реалістично-сентиментальна проза Г.Квітки-Основ'яненка «Маруся». Психологізм повісті, розкриття душевного світу героїв. Певна ідеалізація селянського побуту. Гармонія у змалюванні людських настроїв і картин природи. І.Франко про Г.Квітку-Основ'яненка як творця «людової повісті», одного “з перших того роду творців у європейських письменствах”.

Періодизація творчості Т.Шевченка. Жанрово-тематичне розмаїття, стильові особливості творів раннього періоду. Історична основа, актуальність проблематики поеми «Гайдамаки».

Життєва основа змісту соціально-побутових поєм Т.Шевченка, соціальний характер конфлікту, новий герой. Ідейно-тематичне спрямування поеми

«Катерина», життєва основа сюжету. Історичні джерела та літературний генезис поеми «Гайдамаки». Злободенність проблематики, новизни порушеної теми. Традиції у змалюванні гайдамаків і підхід Шевченка в цьому плані. Ідейна концепція твору. Жанрова своєрідність твору, особливості його композиції, характер зображення образів-персонажів (Ярема, Залізняк, Гонта, Оксана, кобзар).

Розвиток української прози середини ХІХ ст.: жанрово-тематичне багатство. Новаторство П.Куліша у створенні жанру історичного роману. Художній світ письменницької спадщини Пантелеймона Куліша

Біографічні відомості про автора. Особливості жанру історичного роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада». Вальтерскотівські традиції у творі. Образна система роману. Композиційні особливості.

Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я». Основні віхи життя І. Нечуя-Левицького. «Кайдашева сім'я» – соціально-побутова повість-хроніка. Реалізм твору, сучасна (вічна) актуальність проблеми батьків і дітей. Українська ментальність, гуманістичні традиції народного побуту й моралі. Утвердження цінностей національної етики засобами комічного.

Розвиток українського роману у другій половині ХІХ ст.: жанрово-тематичне багатство. Новаторство Панаса Мирного у створенні жанру соціально-психологічного роману. Проблематика, жанрова своєрідність композиційно-сюжетно структура, система образів роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні».

Іван Карпенко-Карий (Іван Тобілевич). «Мартин Боруля» як зразок сатиричної комедії соціального змісту. Оригінальність Івана Карпенка-Карого як комедіографа. Естетичні погляди Івана Карпенка-Карого, втілені у діалогії.

Іван Франко. Життєвий і творчий шлях митця. Проблематика поеми «Мойсей»: реалізація мотиву неволі і виходу з неволі; паралель «стародавній Ізраїль – Україна»; художнє розкриття причини трагедії Мойсея. «Пролог» до поеми та його спрямування. Ідейна наснаженість поезії «Гімн». Лірика Франка: мотиви, образ ліричного героя. Поезія «Чого являєшся мені у сні».

Знати основні теоретико-літературні поняття: - сентименталізм, романтизм, реалізм, їхні ознаки; - епос, новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті та роману; - лірика, сонет, гімн, послання, поема, тематичні різновиди лірики; - драма, комедія, трагедія, трагікомедія, власне драма, драма-феєрія. - Види комічного: гумор, іронія, сатира, сарказм, гротеск, бурлеск, травестія.

Література ХХ ст.

Тексти: Михайло Коцюбинський: «Тіні забутих предків», «Intermezzo», Ольга Кобилянська: «Земля», Леся Українка: «Contra spem spero!», «Лісова пісня» Микола Вороний: «Блакитна Панна», Олександр Олесь: «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..», Павло Тичина: «О, панно Інно...», «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...», Максим Рильський: «Молюсь і вірю...» Микола Зеров: «Київ – традиція», Микола Хвильовий: «Я (Романтика)», Юрій Яновський: «Дитинство», Володимир Сосюра: «Любіть Україну!», Валер'ян Підмогильний: «Місто», Остап Вишня: «Моя автобіографія», «Сом», Микола Куліш: «Мина Мазайло», Богдан-Ігор Антонич: «Різдво», Олександр Довженко:

«Україна в огні», «Зачарована Десна», Андрій Малишко: «Пісня про рушник» Василь Симоненко: «Ти знаєш, що ти - людина...», «Задивляюся у твої зіниці...», Олесь Гончар: «Залізний острів», Григорій Тютюнник: «Три зозулі з поклоном», Василь Стус: «Як добре те, що смерті не боюся я», «О землі втрачена, явися!..», Іван Драч: «Балада про соняшник», Ліна Костенко: «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско», «Маруся Чурай».

Поєднання реалізму та імпресіонізму в повісті «Тіні забутих предків» М.Коцюбинського. Багатство міфопоетичного світу в повісті «Тіні забутих предків». Творчий підхід у використанні фольклору, міфології у повісті «Тіні забутих предків». «Intermezzo»: проблеми стилю, образи.

Філософська, феміністична, морально-етична проблематика повістей О.Кобилянської («Земля»). Психологічна характеристика героїв. Проблематика повісті «Земля». Тема трагічного становища селянства, бездоленого і залежного від влади землі. Відповідність авторської концепції, вираженої в образній формі, історичній правді, історичній тенденції свого часу.

Провідні мотиви та стильові особливості лірики Лесі Українки. Жанрово-тематичне багатство, філософська, національна та морально-етична проблематика драматургії Лесі Українки («Лісова пісня»). Утвердження ролі художнього слова як зброї у визвольній боротьбі народу. Заклик до визвольної боротьби («Contra spem spero»). Утвердження духовно багатого творчого життя людини в драмі-феєрії «Лісова пісня». Жанрові особливості, тип конфлікту драми, фольклорні джерела та образна система. Філософська ідея вірності високим ідеалам.

Микола Вороний як представник «Молодої музи». Новаторство поетичного світу митця. Характеристика вірша «Блакитна панна».

Лірика Олександра Олеся: Мотиви творчості, жанри. Проблематика лірики: «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..».

Загальна характеристика поезії П. Тичини. Поетика збірок 20-х років. Своєрідність індивідуального стилю. Зміни естетичних орієнтирів у 30-х роках. Мотиви лірики «О, панно Інно...», «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...».

Поезія неокласиків: ідеї, проблематика. Максим Рильський: «Молюсь і вірю...», Микола Зеров: «Київ – традиція».

Творчість Миколи Хвильового: жанри, проблеми, стильові особливості. Життєвий і творчий шлях. Тематичне і стильове розмаїття його прози. «Я (Романтика)» – новела про добра і зло в житті та в душі. Проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і обов'язком.»

Юрій Яновський «Дитинство». Творча біографія митця. Романтичність світовідчуття і стилю. Ідея нетлінної вартості національних основ буття, спадковості поколінь, духовної пам'яті, вірності.

Творчість Володимира Сосюри: Патріотичні та інтимні мотиви творів поета. Щирість його ліричного самовираження. Патріотичний пафос поезії «Любіть Україну!».

Проза Валер'яна Підмогильного. Філософські мотиви прози. Урбанізм роману «Місто». Система образів.

Жанрово-тематичне багатство сатиричної спадщини Остапа

Вишні. Новаторство письменника у створенні жанру усмішки. Ідейно-художня своєрідність «сільських», «закордонних», «мисливських» та інших усмішок. Майстерність засобів комічного зображення дійсності. Особливості індивідуального стилю творів Остапа Вишні: «Моя автобіографія», «Сом». Народні витоки гумору митця (гіпербола, каламбур, парадокс, іронія, гротеск, доказ від зворотного, нанизування однотипних понять, контрасти неспівпадіння, русизми, різні прошарки розмовної лексики, риторичні фігури, звуконаслідувальні слова тощо). Словесні, ситуаційні і словесно-ситуаційні засоби гумору.

Новаторський характер драматургії Миколи Куліша. Біографічні відомості. Художні особливості творчості М. Куліша раннього періоду творчості. Проблематика комедії «Мина Мазайло».

Творчість Богдана-Ігора Антонича. Художні особливості твору «Різдво».

Олександр Довженко – письменник і кінорежисер. Новаторство митця у створенні жанру кіноповісті. Актуальність національної та морально-філософської проблематики у кіноповідях «Україна в огні», «Зачарована Десна» та у «Щоденнику». «Україна в огні» – чесна і неприхована правда про гіркі уроки Другої світової війни. Зображення воєнних подій через трагедію української землі, страждання і понівечені долі окремих людей. Велич простої людини на війні. Соцреалістичний канон та сміливий естетичний пошук у творчості митця. Національні та загальнолюдські проблеми у кіноповідях, їх філософська заглибленість, масштабність думки, романтичний пафос. Формування нового типу особистості, сім'ї, міжнаціональних відносин; гуманізм, філософічність, народнопоетична основа творів.

Андрій Малишко «Пісня про рушник». Відомий український поет і його пісні, що стали народними. Патріотичні почуття, найвищі духовні цінності в них. Художні засоби донесення до читача ідей патріотизму, гуманізму, історичної пам'яті. Ліризм поезій А. Малишка.

Українське шістдесятництво: суспільно-естетична природа, витоки і наслідки. Національна, гуманістична та патріотична ідея та її художнє втілення у поезії В.Симоненка. Синтез романтизму та неонародництва як визначальні риси світовідчуття поета. Неонародницькі тенденції в поетичній творчості В.Симоненка: переконаність у суспільному призначенні літератури. Гуманістичне спрямування поезії: гостре, шевченківське співчуття людям, знедоленим і покривдженим; утвердження самоцінності життя конкретної особистості: «Ти знаєш, що ти - людина...». В. Симоненко – поет національної ідеї. Суперечливість образу України: «Задивляюсь у твої зіниці...».

Проза Олесь Гончара. Своєрідність творчої манери митця, поєднання соцреалістичних та неонародницьких тенденцій, гуманізм творчості. Проблематика твору «Залізний острів».

Творчість Григора Тютюнника як явище неореалістичної прози в українській літературі ХХ ст. Творчий внесок Гр.Тютюнника в розвиток української психологічної новели. Жанрові особливості новелістики митця. Поетизація кохання як найвищого злету людських почуттів («Три зозулі з поклоном»). Художня майстерність психологічної деталі та подробиці, «ліплення» героїв виключно засобами мови. Гр.Тютюнник – представник

психологічного реалізму в українській прозі ХХ сторіччя.

Філософські та художні виміри «естетики страждання» Василя Стуса (збірки «Зимові дерева», «Свіча в свічаді», «Веселий цвинтар», «Палімпсести», «Дорога болю»). Трагічна доля поета в добу тоталітаризму.. Внутрішня суперечливість образу України - «рідної чужини», його фольклорні та літературні джерела («На колимському морозі калина»). Естетична та експресивна функція біблійних образів у ліриці В.Стуса. Стильові особливості лірики В.Стуса: ускладнена метафорична образність, експресивність вислову, герметизм та ін.: «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О земле втрачена, явися!..».

Іван Драч «Балада про соняшник». Невтомний шукач нового змісту і нової форми поезії. Переосмислення жанру балади. «Балада про соняшник» – поетичний роздум про суть мистецтва, процес творчості. Символічність образу соняшника, сонця. Висока вартість нетлінних скарбів людської душі – щедрості, доброти.

Поетичні світи Ліни Костенко. Художнє утвердження духовних та історичних цінностей українського народу в романі «Маруся Чурай». Історична основа та фольклорні джерела твору. Жанрово-композиційні особливості. Утвердження безсмертя українського народу та його пісні. Морально-етична проблематика твору. Мужня життєва позиція Л.Костенко у «застійну» добу: відсутність конформізму, «внутрішнього цензора», будь-якої заідеологізованості. Проблематика лірики поетеси: «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско»

Визначати місце і роль митця в літературному процесі. Знати основні теоретико-літературні поняття: - український модернізм і його особливості; - модерністські напрями та течії: імпресіонізм, неоромантизм, символізм, експресіонізм; Знати основні теоретико-літературні поняття: - поетичний синтаксис (інверсія, тавтологія, антитеза, анафора, паралелізм); - риторичні звертання і запитання, - алітерація, асонанс; - різновиди роману (роман у новелах, роман у віршах); - кіноповість; - усмішка. Вміти пояснювати поняття: - «Розстріляне відродження»;

Твори українських письменників-емігрантів

Тексти: Іван Багряний: «Тигролови», Євген Маланюк: «Стилет чи стилос?».

Проза І.Багряного – художній документ тоталітарної епохи. Показ духовної незламності «багрянівської людини» в романах і повістях («Сад Гетсиманський», «Тигролови», «Огненне коло»). Автобіографічний зміст творів. Жанрово – тематичне багатство прози митця. Автобіографічність, наскрізний гуманістичний пафос прозового доробку, його життєствердний мотив. Неоромантизм індивідуального стилю, образи-символи, фольклорні засоби поетики. Сильний тип української людини – головний герой прози І.Багряного. Поняття «багрянівська людина». Національна ідея та її художнє втілення у романі І.Багряного «Тигролови». Жанрова своєрідність твору - авантюрний, пригодницький роман, його риси: напружений сюжет; мотив гонитви; «розкиданість» експозиції; екзотика далекосхідної природи.

Автобіографічність твору. Динаміка сюжету, його неоромантизм. Роль умовної образної символіки та фольклору у розкритті невмирущості людського духу. Риси неоромантичного світобачення в романі. «Тигролови» як новаторське явище в українській літературі: синтез пригодницького жанру, національної ідеї та сильної особистості.

Євген Маланюк. Коротко про письменника. Художнє осмислення буттєвих проблем, ностальгічні мотиви, філософічність поезій одного з «пражан». Проблема митця і поезії, слова: «Стилет чи стилос?».

Орієнтуватися в творчості українських письменників-емігрантів. Знати особливості пригодницького роману.

Сучасний літературний процес

Тексти: Загальний огляд, основні тенденції. Постмодернізм як літературне явище

Історико-культурна картина літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст. (на шляху до нового відродження). З'ява нового літературного покоління. Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 90-х років, його риси. Літературні угруповання (Бу-Ба-Бу, «Нова дегенерація», «Пропала грамота», «ЛуГоСад» та ін.). Утворення АУП (Асоціації українських письменників). Література елітарна і масова. Сучасні часописи та альманахи.

Сучасна поезія Поліфонічність ліричних голосів, присутність різних стильових тенденцій (Л. Талапай, П. Мовчан, В. Герасим'юк, І. Малкович, В. Махно, І. Андрусяк та ін.). Постмодерністський калейдоскоп сучасного світу: гра зі словом, образом, «чужим» текстом тощо, стильовий і тематичний еkleктизм, наскрізна іронічність. Ігор Римарук. «Різдво», «Зірка», «Обнови». Болісні роздуми про місце людини у складному сучасному світі, про важливість збереження вічних цінностей, себе в час апокаліпсису. Група Бу-Ба-Бу Юрій Андрухович. «Пісня мандрівного спудея», «Казкар», «Астролог», «Балада повернення» Віктор Неборак. «Сад», «Генезис літаючої голови», «Гра».

Сергій Жадан. «Музика, очерет...», «На цьому майдані...», «Тут, певно, колись було море...» Образне осмислення стоїчних, духовно наповнених відчуттів сучасної людини на тлі вихолощеного буття.

Сучасна проза Її пошуковість, експериментаторство. Сучасний світ, людина у міфологіях, відчуттях, рефлексіях, в ігровому полі авторської уяви, іронії, гротеску. Поєднання різних стильових тенденцій, конкретики сучасного життя з універсальністю часопростору (проза Ю. Андруховича, Ю. Іздрика, Є. Кононенко та ін.). Галина Пагутяк. «Ранок без вечора», «Потрапити в сад», «Душа метелика» Узагальнююча візія сучасного світу в новелах письменниці. Впевнений наголос на духовності, внутрішніх гуманних потенціях людини.

Орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури; Визначати найхарактерніші ознаки постмодернізму.

3. Критерії оцінювання

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із 90 завдань, з яких – 85 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 4-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів, есе та інших форм творчої роботи).

За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал.

Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання	Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання
0	0	43	108
1	66	44	109
2	67	45	110
3	68	46	111
4	69	47	112
5	70	48	113
6	71	49	114
7	72	50	115
8	73	51	116
9	74	52	117
10	75	53	118
11	76	54	119
12	77	55	120
13	78	56	121
14	79	57	122
15	80	58	123
16	81	59	124
17	82	60	125
18	83	61	126
19	84	62	127
20	85	63	128
21	86	64	129
22	87	65	130
23	88	66	131
24	89	67	132
25	90	68	133
26	91	69	134
27	92	70	135
28	93	71	136
29	94	72	137
30	95	73	138
31	96	74	139
32	97	75	140

33	98	76	141
34	99	77	142
35	100	78	143
36	101	79	144
37	102	80	145
38	103	81	146
39	104	82	147
40	105	83	148
41	106	84	149
42	107	85	150

Від 86-го до 90-го завдання за кожну відповідь нараховується від 0 до 10 балів в залежності від повноти відповіді.

7,6 – 10 балів – завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином.

5,1 – 7,5 балів – завдання виконано повністю, але допущено незначні неточності у визначеннях термінологічних понять чи оформленні (граматичні, орфографічні, пунктуаційні, стилістичні помилки); або при належному оформленні завдання виконано не менш ніж на 80%.

2,6 – 5 балів – завдання виконано менш ніж на 60%, за умови належного оформлення; або не менш ніж на 80% якщо допущені незначні помилки у визначеннях термінологічних понять або оформленні (граматичні, орфографічні, пунктуаційні, стилістичні помилки).

0 – 2,5 балів – завдання виконано менш ніж на 40%, без належного оформлення, зі значними помилками у визначеннях термінологічних понять або оформленні (граматичні, орфографічні, пунктуаційні, стилістичні помилки).

Отже, за 5 тестів відкритого типу вступник може набрати від 0 до 50 балів.

Остаточна конкурсна оцінка (**КО**) за 200-бальною шкалою (від 0 до 200) формується за формулою:

$$\mathbf{КО} = \mathbf{ЗТ} + \mathbf{ВТ},$$

де **ЗТ** – бали за виконання тестів закритого типу (див. таблицю); **ВТ** – бали за виконання тестів відкритого типу (від 86-го до 90-го).

4.Список рекомендованої літератури

Українська мова

1. Авраменко О.М., Коваленко Л.Т. Українська мова та література. Збірник тестових завдань. Київ : Грамота, 2008. 212 с.
2. Волощак М. Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2003. 160 с.
3. Граматика української мови для учнів, вступників і студентів / Укладач О.А. Російська. Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2003. 288 с.
4. Гриценко Т.В. Українська мова та культура мовлення. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 536 с.
5. Гуйванюк Н.В. та ін. Українська мова. Схеми, таблиці, тести: навч. посіб. Львів : Світ, 2005. 304 с.
6. Плющ М.Я., Грипас Н.Я. Українська мова. Довідник. Київ : Освіта, 2002. 255 с.
7. Українська мова. Тести. 5 – 12 класи: Посібник / За ред. Н.В. Гуйванюк. Київ: Видавничий центр «Академія», 2006. 376 с.
8. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. Київ, 2004. 240 с.
9. Фурдуй М.І. Українська мова. Практикум з правопису: навч. Посібник. Київ : Либідь, 2004. 272 с.
10. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. Київ. : Освіта, 2002. 288 с.

Українська література

1. Білоус П.В. Історія української літератури XI – XVIII ст. : навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 424 с.
2. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XX ст.: У 2 кн.: Підручник / За ред. проф. О.Д. Гнідан. Київ: Либідь, 2005. Кн. 1. 624 с.
3. Історія української літератури XX ст.: У 2-х кн. / За ред. В. Дончика.- Київ:Либідь,1998. Кн.2. 453с.
4. Історія української літератури. Київ: ВЦ «Академія», 2008. 568 с.
5. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінця XIX – поч. XXI ст. : підручник: у 10 т. Київ: ВЦ «Академія», 2013 Т. 1., 2013 Т. 2.
6. Українське слово. Хрестоматія української літератури XX ст.: У 4-х кн./ Упор. В. Яременко. Київ, 1994. Т.1., 1994. Т.2., 1994. Т.3., К.,1996. Т.4.
7. Гроно нездоланих співців. Літературні портрети укр. письменників XX ст. / Упор. В. Кузьменко. Київ: Укр. письм., 1997. С.266–283.
8. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. Київ: Академвидав, 2006. 500 с.
9. Сучасна українська белетристика: координати «Коронації слова»: монографія / за заг. ред С.В. Підпригори. Миколаїв: Іліон, 2014. 306 с.
10. Кузьменко В.І., Гарачковська О.О., Кузьменко М.В. Історія української літератури: XX – поч. XXI ст. : навч. посіб : у 3 т. Київ: Академвидав, Т.1. 2013. – 592с.

Інформаційні ресурси

1. *Бердянський державний педагогічний університет.* URL : <http://bdpu.org/>

2. **Медіатека** читального залу Інституту філології та соціальних комунікацій БДПУ.
3. **Бібліотека Літера.** URL : <http://ukrlitera.ru/>
4. **Бібліотека української літератури.** URL: <http://www.ukrlib.com.ua/>
5. **Електронна бібліотека української літератури.** URL : <http://www.utoronto.ca/elul/>
6. **Ізборник.** Історія України IX–XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації. URL: <http://litopys.org.ua/>
7. **Поетика:** Бібліотека української поезії. – Режим доступу : <http://poetry.uazone.net/>
8. **Українська шара.** ЛІТЕРА–Електронна бібліотека. URL: <http://litera-ua.livejournal.com/>
9. **Український центр:** освітньо-інформаційний ресурс. URL : <http://www.ukrcenter.com/library/default.asp>
10. **Чтиво.** Електронна бібліотека. URL : <http://chtyvo.org.ua/>
11. **EXLIBRIS:** українська електронна бібліотека : історія, публіцистика, художня література. URL: <http://exlibris.org.ua/>